

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ЛІСОВА ЕНТОМОЛОГІЯ

спеціальність	205 «Лісове господарство»	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	«Лісове господарство»	факультет	лісового господарства, деревооброблювальних технологій та землевпорядкування
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

ВИКЛАДАЧ

Байдик Галина Василівна

Вища освіта – спеціальність Захист рослин

Науковий ступінь - кандидат сільськогосподарських наук 06.01.11 Захист рослин від шкідників і хвороб

Вчене звання - доцент кафедри ентомології, зоології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

Досвід роботи – 42 роки

Показники професійної активності з тематики курсу:

- співавторка 5 навчальних посібників;
- співавторка 8 тематичних публікацій;
- учасниця наукових конференцій.

телефон	0975805881	електронна пошта	Kaf.zoo.ento@gmail.com	дистанційна підтримка	Google Meet Moodle
---------	------------	------------------	------------------------	-----------------------	-----------------------

До викладання дисципліни долучені:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування компетентностей щодо основних груп та видів комах, які можуть бути потенційними шкідниками лісових насаджень, їх впливу на стійкість деревних порід, а також сучасних методів та засобів захисту об'єктів лісового господарства від шкідливих комах.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	- володіти засобами моніторингу, проводити нагляд за основними шкідниками (ЗК 8, ЗК 9, ЗК 10, ФК 4, ФК 5, РН 10, РН 11) / робота в групах; - застосовувати методики ентомологічних обстежень, методи обліку чисельності комах-шкідників та прогноз їх розвитку (ЗК 8, ЗК 9, ЗК 10, ФК 4, ФК 5, РН 10, РН 11) / робота в групах; - використовувати знання про основних ентомофагів та збудників хвороб шкідливих комах для проведення біологічного захисту лісових насаджень (ЗК 8, ЗК 9, ЗК 10, ФК 4, ФК 5, РН 10, РН 11) / робота в групах; - планувати і проектувати заходи із захисту лісових насаджень, забезпечувати їх екологічну та економічну ефективність і доцільність (ЗК 8, ЗК 9, ЗК 10, ФК 4, ФК 5, РН 10, РН 11) / робота в групах;
Обсяг і форми контролю	4 кредити ECTS (120 годин): 30 годин лекції, 30 годин-практичні; 60 годин- самостійна робота; модульний контроль (3 модулі); підсумковий контроль – екзамен.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, академічна доброчесність
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетентності	ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ФК 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів. ФК 5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду	Програмні результати навчання	РН 10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази. РН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.
-----------------------	---	--------------------------------------	---

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. ЗАГАЛЬНА ЕНТОМОЛОГІЯ					
Лекція 1-2.	Вступ. Предмет і завдання навчальної дисципліни. Зовнішня будова тіла комах (морфологія).	Практичне заняття 1 (ПЗ 1-2)	Зовнішня будова тіла комах. Голова, груди, черевце та їх придатки.	Самостійна робота	Морфологічний опис комах (за вибором викладача).
Лекція 3.	Внутрішня будова комах (анатомія).	ПЗ 3	Внутрішня будова комах. Шкіра та її придатки. Будова та функції внутрішніх органів. Органи чуття. Типи сенсил. Будова органів зору комах.		Анатомія комах. Вплив абіотичних та біотичних факторів на розвиток і розмноження комах.
Лекція 4-5.	Розмноження, розвиток і життєві цикли комах. Біологія комах.	ПЗ 4-5	Особливості розмноження та розвитку комах. Типи яєць, личинок, лялечок. Диморфізм. Поліморфізм. Типи пошкоджень лісових порід комахами.		Складання фенологічних календарів розвитку комах: моно- бі- та полівольтинних видів і з багаторічною генерацією
Лекція 6.	Систематика та класифікація комах.	ПЗ 6	Визначення систематичних ознак основних рядів комах з неповним перетворенням.		Характеристика основних рядів та родин комах з неповним перетворенням.
Лекція 7.	Систематика та класифікація комах.	ПЗ 7	Визначення систематичних ознак основних рядів комах з повним перетворенням.		Характеристика основних рядів та родин комах з повним перетворенням.
Модуль 2. ХВОЄ- ТА ЛИСТОГРИЗУЧІ ШКІДЛИВІ КОМАХИ					
Лекція 8-9.	Хвоє- та листогризучі шкідники. Особливості рекогносцирувального та детального нагляду за хвоє- та листогризучими шкідниками. Захист насаджень від них.	ПЗ 8	Визначення та огляд основних видів хвоєгризучих шкідники.	Самостійна робота	Видовий склад шкідників хвойних порід. Загальна характеристика. Огляд основних видів.
Лекція 10.	Динаміка чисельності хвоє- та листогризучих шкідливих комах.	ПЗ 9-10.	Визначення та огляд основних видів листогризучих шкідників.		Видовий склад шкідників листяних порід. Загальна характеристика.
Модуль 3. ЕКОЛОГІЧНІ ГРУПИ ШКІДЛИВИХ КОМАХ. МОНІТОРИНГ					
Лекція 11.	Стовбурові та технічні шкідники хвойних та листяних порід і заходи захисту.	ПЗ 11.	Стовбурові шкідники хвойних та листяних порід. Загальна характеристика та огляд основних видів технічних шкідників. Визначення та огляд основних видів.	Самостійна робота	Видовий склад стовбурових і технічних шкідників. Загальна характеристика. Моніторинг.
Лекція 12.	Шкідники коріння та заходи захисту.	ПЗ 12.	Шкідники коріння насаджень. Визначення та огляд основних видів.		Видовий склад шкідників коріння. Загальна характеристика. Моніторинг.
Лекція 13.	Шкідники молодих насаджень і заходи захисту.	ПЗ 13.	Шкідники молодих насаджень. Визначення та огляд основних видів.		Видовий склад шкідників молодих насаджень. Загальна характеристика. Моніторинг.
Лекція 14.	Шкідники плодів і насіння та заходи захисту.	ПЗ 14.	Шкідники плодів і насіння листяних та хвойних порід. Визначення та огляд основних видів.		Видовий склад шкідників плодів і насіння. Загальна характеристика. Моніторинг.
Лекція 15.	Методи захисту насаджень. Інтегрований захист від шкідників. Моніторинг.	ПЗ 15.	Загальна характеристика та огляд основних видів ентомофагів (хижаків, паразитів).		Корисні комах. Видовий склад ентомофагів, запилювачів, рідкісних і потребуючих

				охорони комах. Характеристика хижих, паразитичних комах та патогенних організмів, які спричиняють хвороби комах. Практичне значення. Моніторинг хвос- та листогризучих шкідників стовбурових, плодів та насіння, шкідників молодих насаджень, ґрунтової ентомофауни.
--	--	--	--	--

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	1. Завада М.М. Лісова ентомологія: підручник. Київ: Видавничий дім Вініченко, 2017. 377 с. 2. Лісовий М. М., Чайка В. М. Екологічна функція ентомологічного біорізноманіття. Фауна комах-фітофагів деревних і чагарникових насаджень Лісостепу України: монографія. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. 384 с. 3. Пузріна Н.В., Мешкова В.Л., Миронюк В.В. Моніторинг шкідливих організмів лісових екосистем: навч. посібник. Київ: НУБіП України, 2021. 274 с. 4. Пузріна Н.В. Шкідники і збудники хвороб деревних декоративних рослин. (частина 1): навч. посіб. Київ: Редакційно-видавничий центр НУБіП, 2023. 675 с. 5. Пузріна Н.В., Мешкова В.Л. Шкідники і збудники хвороб деревних декоративних рослин. (частина 2): навч. посіб. Київ: Редакційно-видавничий центр НУБіП, 2024. 219 с. 6. Туренко В.П., Білик М.О., Станкевич С.В., Забродіна І. В. Сучасні пестициди і технічні засоби їх застосування: навч. посіб. Житомир: Видавництво «Рута», 2023. 564 с.	Методичне забезпечення	1. Байдик Г. В. та ін. Сільськогосподарська ентомологія: Підручник / За ред. Б.М. Литвинова, М.Д. Євтушенка. Київ: Вища освіта, 2005. 511 с. 2. Байдик Г.В., Забродіна І. В. Лісова ентомологія: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство». Житомир: ПП «Рута», 2024. 40 с. 3. Лісова ентомологія. Назви основних шкідників лісових насаджень: навч. посіб. / С. В. Станкевич та ін. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Житомир: Видавництво «Руть», 2023. 136 с. 4. Літвінов Б.М., Євтушенко М.Д., Байдик Г.В. Шкідники лісових насаджень: навч. посіб. ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Харків, 2005. 156 с. 5. Літвінов Б.М., Євтушенко М.Д., Байдик Г.В. Шкідники лісових насаджень: навч. посіб. (Вид. 2-е, випр. і доп.). ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Харків, 2008. 189 с. 6. Літвінов Б.М., Євтушенко М.Д., Байдик Г.В., Сіроус Л. Я. Практикум із сільськогосподарської ентомології: навч. посіб. / за ред. Б.М. Літвінова. Київ: Аграрна освіта, 2009. 301 с.
------------	--	------------------------	--

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.